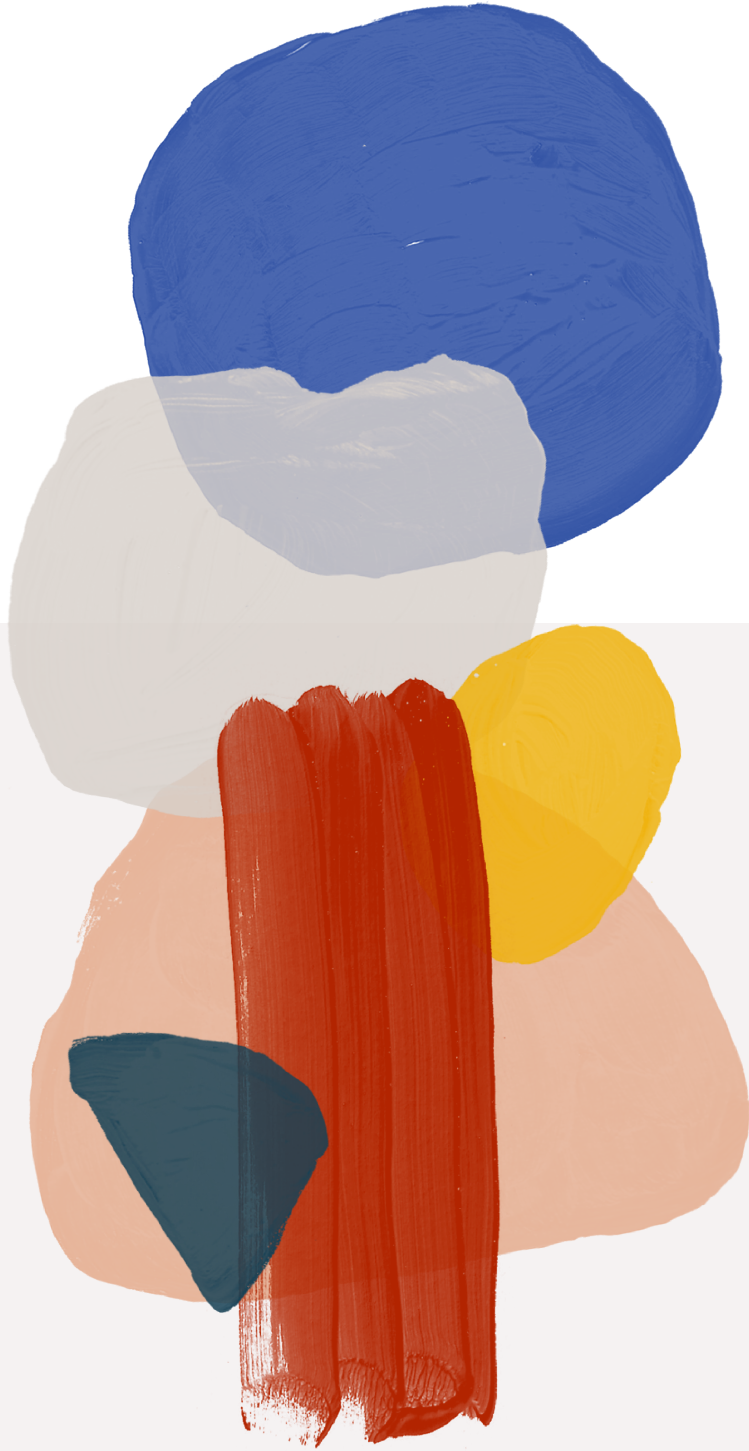

ÖĞRETMEN REHBER KİTAPÇIĞI

Etel Adnan

İmkânsız Eve Dönüş

PERA MÜZESİ

Etel Adnan

İmkânsız Eve Dönüş

Öğretmen Rehber Kitapçığı

Anaokulu, İlkokul ve Ortaokul Grupları

Değerli Öğretmenler,

Suna ve İnan Kıraç Vakfı Pera Müzesi, Covid-19 önlemleri kapsamında, çevrimiçi etkinliklerine devam ediyor. Pera Öğrenme Programları, öğretmenlerin "Etel Adnan – İmkânsız Eve Dönüş" sergisini anaokulu, ilkokul ve ortaokul öğrencilerine aktarabilecekleri Öğretmen Rehber Kitapçıkları hazırladı. Öğretmenler aynı zamanda sergiyi çevrimiçi olarak Zoom Meeting uygulaması üzerinden gezebilecekler.

Kitapçıklarda "Etel Adnan – İmkânsız Eve Dönüş" sergisinden seçilmiş eserlerin açıklamaları, müfredata ve hedeflenen kazanımlara uygun etkinlik önerileri ve öğrencilere yönelik sorular yer alıyor. Kitapçıklar aracılığıyla öğretmenler, eserlerin incelenmesine ilişkin bilgi edinebiliyor. Sunulan bilgiler doğrultusunda öğrenciler, eleştirel ve yaratıcı düşünme, sorgulama, kendilerini doğru biçimde ifade edebilme becerilerini geliştiriyor. Çevrimiçi müze gezisinin ardından, dileyen öğretmenler öğrencileriyle sergiler hakkında çeşitli etkinlikler yapabiliyor.

Hafta İçi Çevrimiçi Öğrenme Programı

Salı, Çarşamba, Perşembe, Cuma

10:00-10:30

10:45-11:15

11:30-12:00

Özel okulların Çevrimiçi Rehberli Tur ve Atölye Çalışmasına kişi başı katılım bedeli: 6 TL
Devlet okulları için Çevrimiçi Rehberli Tur ve Atölye Çalışması bedelsizdir.

Çevrimiçi Rehberli Tur ve Atölye Çalışması en az 10 en fazla 60 kişilik grupların oluşmakta ve rezervasyon ile gerçekleşmektedir. Rezervasyonun onaylanmasının ardından atölye linki sadece kayıta kullanılan e-posta adresine iletilmektedir.

İşbu Öğretmen Rehber Kitapçığı ("Kitapçık"), burada yer verilen her türlü bilgi ve belge Suna ve İnan Kıraç Vakfı'na aittir, yalnızca Suna ve İnan Kıraç Vakfı tarafından ve Suna ve İnan Kıraç Vakfı'nın ön izni ile kullanılabilir. Kitapçığın ve/veya içeriğinin ön izin alınmaksızın izinsiz kullanımının tespiti durumunda Suna ve İnan Kıraç Vakfı her türlü yasal haklarını kullanmayı saklı tutar. Kitapçığın 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca tüm yasal hakları saklı olup, Kitapçık herhangi bir şekilde izinsiz kopyalanamaz, üzerinde değişiklik yapılamaz, iletilemez ve/veya yayınlanamaz. Başka kurum ya da kuruluşlarca dokümanlarında yayınlanamaz.

Pera Öğrenme Hakkında

Pera Müzesi Öğrenme Programları, uygulamalı çalışmalarla pekiştirilen atölyelerle müzeyi sosyal hayatın bir parçası kılmayı amaçlıyor. Bu amaç doğrultusunda oluşturulan programlar, koleksiyon sergilerinin yanı sıra, süreli sergilere yönelik hazırlanan atölyeleri de içeriyor. Pera Çocuk (4-6, 7-12), Pera Genç (13-17), Pera+ (18+, 60+), Öğretmenler, Okul Grupları (anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise) ve Pera Engelsiz (Zihinsel Engelli) kategorileri altında birbirinden renkli ve yaratıcı etkinlikler yıl boyunca sürüyor.

Sanatın farklı akımlarına gönderme yapan atölyelerde tecrübe beklenmeksizin katılımcılar; müzeciliğe dair farklı süreçleri de inceleme imkânı buluyor. Aynı zamanda katılımcılar görerek, dokunarak, koklayarak, interaktif bir şekilde deneyimleyerek keşfediyor. Pera Öğrenme, çocukların ve gençlerin merakla bekledikleri Sanal Gerçeklik, Maker, 3 Boyutlu Tasarım, Minecraft, IoT gibi atölyeler gerçekleştiriyor. Yaratıcı drama yöntemlerini kullanarak rol yapma, doğaçlama ve oyunla, müzeyi yaşayan bir mekân olarak deneyimlemelerini sağlayan, müze bilinçlerini ve estetik becerilerini geliştiren çalışmalar yapıyor.

Senelik programı kapsamında, özel günlere yönelik de atölyeler gerçekleştiriliyor. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda çocuklara yaratıcı drama, beden perküsyonu, masal anlatımı, Çocuk Oda Orkestrası ve Çoksesli Çocuk Korosu etkinlikleri düzenleniyor. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nda gençlere; Hip-Hop dans atölyesi, maske atölyesi gibi ilgi çekici ücretsiz atölyeler yapılıyor. Bunlara ek olarak, Yarıyıl Tatili Atölyeleri, Anneler Günü, Babalar Günü, Yaz Tatili Atölyeleri ve Yılbaşına Özel Atölyeler gibi farklı etkinliklere de yer veriliyor.

On sekiz yaş ve üzerindeki herkesin katılabildiği Pera+ atölyelerinde katılımcılar, farklı konularda uzmanlaşmış eğitimler eşliğinde Pera Müzesi'nin koleksiyon ve süreli sergilerini geziyor; müzeyi felsefe, müzik, edebiyat, fotoğrafçılık gibi farklı disiplinlerle birlikte deneyimliyor. Koleksiyon sergileri kapsamında farklı branşlardaki öğretmenlere yönelik sergi turu ve disiplinler arası atölyeler düzenleniyor. Atölyelerde öğretmenlere müzeyi öğrencileriyle nasıl daha etkili ve interaktif şekilde gezebileceklerine dair bilgiler de veriliyor. Bununla beraber, Pera Müzesi'nin süreli sergilerinden ilhamla hazırlanan yaz atölyelerine katılan çocukların yaratıcı dünyasını yaz sergileriyle bir araya getiriyor. Yaz atölye programında çocukların yarattıkları objelerden oluşan sergi hem atölye alanında hem de dijital platformda izleyiciyle buluşuyor.

Pera Öğrenme Programları kapsamındaki bu çok çeşitli atölyelerde herkesi kendini sanat ve tasarımla ifade etmeye, Pera Müzesi'ne bekliyoruz.

Etel Adnan

İmkânsız Eve Dönüş

06 Nisan 2021 – 08 Ağustos 2021

İmkânsız Eve Dönüş Lübnan asıllı ressam, yazar, aktivist ve şair Etel Adnan'ın yüz yıla yaklaşan yaşamının tüm üretim dönemlerini kapsayan retrospektif niteliğinde bir sergi.

İzmirli Rum bir anne ve Şamlı Osmanlı subayı bir babanın çocuğu olarak 1925 yılında Beyrut'ta çok dilli, çok dinli, çok kültürlü bir ailede ve coğrafyada doğan sanatçının bu zengin kimliğinin izlerini eserlerinde görmek mümkün. Yaşamından eksik olmayan savaflara, siyasal ve toplumsal olaylara kayıtsız kalmayan Etel Adnan, üretimlerinde iki temel ifade aracını, yazıyı ve resmi, bazen birbirinden ayrı bazen birbirinin içinde kullanıyor.

Çevresindeki fiziksel dünyayı doğallıkla yorumluyor, özgün soyut manzaraları ve öncelikle dağları renk, yazı, hafıza ve zaman gibi konuları işlediği eserleri dünyayla kurduğu hassas ve dinamik ilişkiyi yansıtıyor.

Küratörlüğünü Serhan Ada ve Simone Fattal'in üstlendiği sergide, "birden fazla alanda ustalaşmış sanatçının" pratiğinin bir parçası olan duvar seramikleri, duvar halıları, leporellolar (akordeon defterler), yağlı boya çalışmalar, desenler, baskılar ve sanatçının bir de video eseri yer alıyor. Etel Adnan'ın sanatsal üretimlerinin yanı sıra farklı dönemlerde kendisiyle gerçekleştirilmiş söyleşilerin kayıtları da izleyiciyle buluşuyor.

Bir dönem sanat felsefesi ve estetik dersleri verdiği Amerika'da resme başlayan sanatçı erken üretimlerinde sade soyut kompozisyonlar yaparken bir yandan da ilhamını Doğu halılarından aldığı soyut duvar halıları tasarlamaya yönelir. Leporellolarında ise, edebiyat pratiği ve ilgisi ile görsel ifadesi arasındaki paralelliği gösterir biçimde desen, şiir ve düzyazıyı bir arada kullanır.

Birçok farklı mecrada gidip gelen sanatçının eserlerindeki harikulade biçim tasvirleri ve sanatsal ifadesinin yalınlığı, dilbilimsel, kültürel ve coğrafi sınırları aşarak izleyicinin zihin dünyasıyla iletişime geçer.

Mevsimleri, manzaraları, işaretleri, gökyüzündeki hayali gezegenleri, uyduları ve etkileyici enerjisiyle izleyiciye derin bir keşif ve yorumlama alanı açıyor Etel Adnan.

ANAOKULU

Anaokulu

Öğrenilecek Kavramlar

Güncel Sanat
Modern Sanat
Soyut Sanat
Geometrik Şekiller
Ana – Ara Renkler
Sıcak – Soğuk Renkler
Soyutlama

Öğrenilecek Sözcükler

Soyut – Somut
Manzara
Doku
Günbatımı
Kompozisyon
Yansıma
Desen
Kare – Yuvarlak – Dikdörtgen - Üçgen
Kenar - Köşe

Bunları Biliyor muydunuz?

Somut nedir?

Elle tutulup gözle görülebilen, varlığını beş duyumuzla algılayabildiğimiz kavram ve varlıklar. Örnekler: Masa, oyuncak, dağ, deniz, okul...

Soyut nedir?

Elle tutulmayan, gözle görülmeyen, sadece düşünerek, hayal edilerek bilinen kavram ve varlıklar. Örnekler: Hayal, düşünce, sevgi, korku, güzellik...

Soyutlama nedir?

Somut bir kavramı soyut hale getirme, sadeleştirme, basitleştirmek demektir. Örneğin; bir dağ ve deniz manzarasını soyutlayarak sadece birkaç renk ve desene indirgeyebiliriz.

Soyut sanat nedir?

Genel anlamıyla doğada var olan gerçek nesnelere tamamen gözümüzün gördüğü gibi betimlemek yerine; biçimler ve renklerle, soyut şekilde betimleyerek yapılan sanat.

Kompozisyon – renk kompozisyonu nedir?

Kompozisyon; nokta, çizgi, düzlem, hacim gibi kavramsal ve renk, boyut, biçim, yüzey gibi görsel öğelerin belirli bir düzen içinde bir araya gelmeleri demektir. Renk kompozisyonu; resimde kullanılan renklerin kullanım şeklini ve birbirleriyle uyumunu ifade eder.

Güncel sanat nedir?

Güncel demek bugüne ait, bugünle alakalı demektir. Yani güncel sanat geçmişte değil şimdi yapılan sanat eserlerini kapsıyor ve günümüz sanatı anlamına geliyor.

Modern sanat nedir?

Klasik sanatın getirdiği katı sanat kurallarını reddeden bir sanat türüdür. Genellikle 1880'lerden 1960-70'lere kadar olan dönemi kapsadığı kabul edilir.

Ana - ara renkler hangileridir?

Ana renkler, kırmızı, sarı ve maviden oluşur. Bu renklerin karışımından ara renkler olan yeşil, turuncu ve mor elde edilir.

Sıcak - soğuk renkler hangileridir?

Sıcak renkler; kırmızı, turuncu, sarı. Kırmızıda ateşin sıcaklığını, turuncuda güneş ışığının etkisini, sarıda da ışık ve aydınlığı duyarız. Bu renkler, havadaki titreşimi kuvvetli olduğu için diğer renklere göre gözü daha çabuk etkiler. Soğuk renkler ise yeşil, mavi ve mordur. Sıcak renklere göre titreşimi az olan bu renkler, gözü ikinci derecede etkiler.

Manzara resmi nedir?

Dağ, ova, ağaç, nehir ve orman içeren manzaraları betimleyen resimlere manzara resmi denir.

ESERLER

Takımyıldız 10 (2020)

Takımyıldız 10, 2020
(Takımyıldızlar serisinden)
Tuval üzerine yağlı boya
41 x 33 cm
© Etel Adnan | izniyle:
Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Takımyıldızlar" isimli serisinden eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Eserde hangi renkleri görüyorsunuz?
- Eser iki farklı renkle ikiye bölünmüş fark ettiniz mi? Sarı zemin üzerinde nasıl şekiller, turuncu zemin üzerine nasıl şekiller çizilmiş?
- Yıldızlar ne renk parlar?
- Yıldızları ne zaman görebiliriz?
- Yıldızlara seyahat edebilir miyiz?
- Yıldızlardan dünyaya baksak dünya nasıl görünürdü?
- Uzayla ilgili en çok neyi merak ediyorsunuz?
- Gökyüzüne baktığınızda neler düşünürsünüz?

Sorular

1. Üzerinde yaşadığımız gezegenin adı nedir?
2. Dünyanın uzaydaki ısı kaynağı nedir?
3. Geceleri dünyayı ne aydınlatır?
4. Uzayda dolaşmamızı sağlayan araçlara ne ad verilir?
5. Uzay araştırmalarında görev alan, özel kıyafetler giyen kişilere ne denir?
6. Astronotlar uzayda nasıl beslenir?

Cevaplar

1. Dünya.
2. Güneş.
3. Güneş, Ay, yıldızlar.
4. Uzay Gemisi.
5. Astronot.
6. Aslında farkında olmadan bizler de astronotların yedikleri yemekleri yiyebiliyoruz. Örneğin; dondurulmuş ya da kurutulmuş yiyecekler gibi. Uzayda yerçekimi olmadığı için astronotların pratik yemekler hazırlamaları gerekiyor. Ayrıca bardaktan içecekleri sıvılar dağılabileceği için ambalajlı ve pipetli ürünler tüketmeleri gerekiyor.

Uzak Güneş (2017)

Uzak Güneş, 2017

Gravür

35 Edisyon

57 x 45 cm

© Etel Adnan

İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Uzak Güneş" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Bu eser neye benziyor, size neyi hatırlatıyor?
- Güneşin ne kadar büyük olduğunu hiç düşündünüz mü?
- Hangi mevsimde güneşi daha çok hissediyorsunuz?
- Eserde güneş sizce nerede?
- Eserde resmedilmiş yer sizce nasıl bir yer olabilir?
- Resimde bulunan turuncu renkteki güneşin küçük bir parçasını görebilmemizin sebebi ne olabilir?

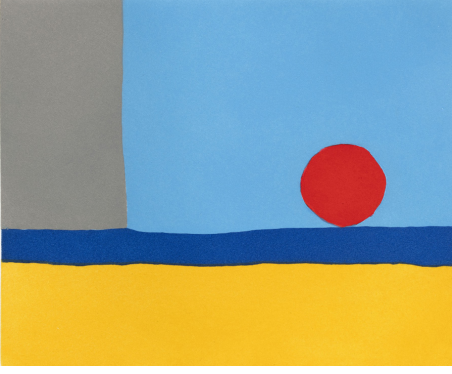
Sorular

1. Güneş saati nedir? Zamanı nasıl gösterir?
2. Eski dönemlerde insanlar hangi saatleri kullanıyordu?
3. Hâlâ güneş saati kullanıyor olsaydık neler yaşardık?
4. Evinizde zamanı öğrenmek için ne tür bir saat kullanıyorsunuz?
5. Zamanı başka hangi araçlarla öğrenebiliriz?

Cevaplar

1. Bir çubuğun gölgesiyle zamanın belirlenmesini sağlayan alete güneş saati denir. Eski dönemlerde kullanılmış, zamanı Güneş'in konumuna göre ölçmeye yarayan alettir. Dünyanın çok farklı yerlerinde, farklı kültürler güneş saatlerini kendilerine göre yorumlamışlardır.
2. Gök cisimleri arasında zamanla en bağlantılı görünenler insanlık tarihinde her zaman için Ay ve Güneş olmuştur. Günün geçişi çoğu zaman bu iki gezegen üzerinden yorumlanmıştır. Her dönemde farklı olsa da geçmişte insanlar zamanı kum, mum ya da su saatleriyle, mevsimlere göre, güneş ışığına ve ay ışığına göre ölçerlerdi.
3. Saatin kaç olduğunu tahmin etmekte zorlanabilirdik. Güneşin konumuna göre tahminlerde bulunabilirdik.
4. Öğrencinin kendi cevabı.
5. Güneşin batışı ve doğuşu. Ayın doğuşu ve batışı.

Akşam Üstü (2020)

Akşam Üstü, 2020

Gravür

35 Edisyon

38 x 44 cm

© Etel Adnan

İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Akşam Üstü" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Eserde hangi renkleri görüyorsunuz?
- Hangi şekilleri görüyorsunuz?
- Saat ne işe yarar?
- Saat olmasaydı neler olurdu?
- Güneşin gün içinde farklı renklerde ışıldadığını fark ettiniz mi?
- Gün batımında güneşin hangi renklerde parladığını gördünüz mü?
- Sizce bu eser günün hangi zamanını anlatıyor olabilir?
- Eserde güneşi görebiliyor musunuz?
- Eserde güneşten başka neler görüyorsunuz?

Sorular

1. Dünyamızı hangi gök cismi aydınlatıyor?
2. Gece ve gündüz nasıl oluşuyor?
3. Gün içinde yaptığınız rutin etkinliklere göre zaman dilimleri nelerdir?

Cevaplar

1. Güneş.
2. Dünyanın dönüşü sırasında güneş ışığını gören kısmı gündüz, karanlıkta kalan kısmı ise gece olur.
3. Sabah, öğle, akşam. Gündüz, gece.

Dağlar (yak. 1980)

Dağlar, yak. 1980
Kâğıt üzerine sulu boya
28 x 34.5 cm
© Etel Adnan
İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Dağlar" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Esere baktığınızda neler görüyorsunuz? (Şehir, köy, kasaba vb.)
- Sanatçı eserde ne anlatmak istiyor olabilir?
- Esere baktığımızda sanatçının eserinden zamanı anlayabiliyor muyuz?
- Eser bize açık bir mekânı mı anlatıyor, yoksa bir binanın içini mi?
- Nasıl bir yerde yaşıyorsunuz? Yaşadığınız bölgede ağaçlar, bitkiler var mı? Daha çok binalar mı görüyorsunuz?
- Sanatçı bu eseri yaparken hangi malzemeyi kullanmış olabilir?
- Sulu boya yapmayı seviyor musunuz?

Sorular

1. Ana renkler hangileridir?
2. Ara renkler hangileridir?
3. Kırmızıyla mavi rengin karışımından hangi renk oluşur?
4. Sarı ve mavi rengin karışımından hangi renk oluşur?
5. Kırmızı ve sarı rengin karışımından hangi renk oluşur?
6. Kırmızı ve yeşil rengin karışımından hangi renk oluşur?
7. Resimde hangi renkleri görüyorsunuz?
8. Manzara resmi nedir?
9. Eserdeki dağ manzarasında neler görüyorsunuz?

Cevaplar

1. Sarı, kırmızı, mavi.
2. Turuncu, mor, yeşil.
3. Mor.
4. Yeşil.
5. Turuncu.
6. Kahverengi.
7. Yeşil, sarı, kahverengi, kırmızı, mavi.
8. Konusu doğa olan, içinde doğa parçası bulunan resimlere manzara resmi denir.
9. Öğrencinin kendi cevabı.

Zeytin Ağaçları 1, 2, 3, 4 (2018)

Zeytin Ağaçları 1, 2, 3, 4, 2018
Tuval üzerine yağlı boya
Her biri: 41 x 33 cm
© Etel Adnan | Özel koleksiyon
İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Zeytin Ağaçları" isimli serisinden eserlerini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Bu eserler neye benziyor?
- Eserlerde hangi renkler var?
- Ağaçları seviyor musunuz?
Şimdiye kadar gördüğünüz ağaçlardan bazılarını söyleyebilir misiniz?
- Ağaçlar doğada hangi renklerde olur?
- Sevdiğiniz meyveler nelerdir?

Sorular

1. Çekirdeği olan meyveler hangileridir?
2. Zeytinler ağaçta mı yetişir, toprakta mı?
3. Sevdiğiniz meyve ağaçları hangileridir?
4. Ormanın faydaları nelerdir?
5. Atık kâğıt nedir? Geri dönüştürülemeyen kâğıt var mıdır?

Cevaplar

1. Avokado, mandalina, portakal, zeytin vb.
2. Zeytinler ağaçta yetişir.
3. Öğrencinin kendi cevabı.
4. Orman havayı temizlediği, birçok hayvanın evi olduğu, çok yağmur yağdığında sel olmasını önlediği için çok faydalıdır. Onu her zaman korumalı ve ağaçlara zarar vermemeye dikkat etmeliyiz.
5. Atık kâğıt herhangi bir kullanım alanında fonksiyonunu tamamlayan ve atılan her türlü kâğıt, karton ve mukavvaya denir. Tek kullanım için tasarlanmış emici kâğıtlar ve hijyen amaçlı kullanılan kâğıtlar geri dönüştürülemez ve bu yüzden atık kâğıt olarak kabul edilmezler.

Etkinlik Önerisi

Mekân: Pera Müzesi, 3. Kat

Sergi: Etel Adnan, İmkânsız Eve Dönüş

İlgili Alanlar: Sanat

Yaş Grubu: Okul Öncesi

Araç-Gereç: Sünger, makas, akrilik ya da guaj boya, fırça, su kabı, su, resim kâğıdı

Kazanım: Sergide yer alan eserleri tanımak ve öğrenmek, dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade etmek, el-göz koordinasyonunu, geometrik şekilleri öğrenmek, hayal gücü ve yaratıcılığı geliştirmek.

Süreç:

Geometrik şekillerle baskı

Etel Adnan'ın eserlerindeki doğa öğeleri (güneş, deniz, dağlar...) ile ilgili sohbet edilir. Ardından herkese süngerler dağıtılır. Süngerleri üçgen, kare, daire gibi çeşitli geometrik şekillerde kesmeleri istenir. Kesilen sünger parçalarının bir yüzeyi istenilen renkte boyanır. Boyanan sünger yüzeyi kâğıda bastırılır. Süngerdeki boya bitene kadar bir kaç kez bastırılabilen ya da her seferinde farklı renk kullanılabileceği hatırlatılır. Farklı sünger parçaları ile baskı işlemi gerçekleştirilerek manzara resmi oluşturulur.

Değerlendirme

Doğadaki öğeler hangi geometrik şekillere benziyor olabilir?

Manzara resminde neler yer alıyor?

Manzara resmini yaparken hangi geometrik şekilleri kullandınız?

Bu manzarayı görebileceğiniz yer neresi olabilir?

İLKOKUL - ORTAOKUL

İlkokul - Ortaokul

Öğrenilecek Kavramlar

Güncel Sanat
Modern Sanat
Sanat Akımları
Soyut Sanat – Figüratif Sanat
Soyut Dışavurumculuk
Soyutlama
Görsel Şiir
Şiirsel Resim
Renk Kompozisyonu
Renk Gamı
Renk Paleti
Renk Alanları

Öğrenilecek Sözcükler

Soyutlama
Dışavurum
İzlenim
Minimal – Minimalist
Manzara Resmi
Akordeon Kitap
Leporello
Üslup
Ana Hat
Kompozisyon
Kontrast
Ufuk Çizgisi
Figür - Figüratif

Bunları Biliyor muydunuz?

Etel Adnan'ın resimlerinde sıkça karşımıza çıkan dağın adı nedir ve bu dağ nerededir?

Tamalpais Dağı. Amerika Birleşik Devletleri'nin Kaliforniya eyaletine bağlı San Francisco şehrinde bulunmaktadır.

"San Francisco'nun kuzeyindeki Tamalpais Dağı, yarım asırdır hayatımın direği gibi. Ama bunu özel olarak resmetmiyorum. Çalışmalarımdan bazıları tamamen soyut, bazıları manzarayı göstermeden doğayı düşündürüyor, bazıları ise hayatımın çoğunu geçirdiğim Kaliforniya bölgesi ile ilgili. Bir resimde; ressamın yaptığını düşündüğünden ve izleyicinin göreceğinden daha fazlası vardır, sonsuzdur, onu sanat dediğimiz şey yapan da budur." - Etel Adnan

Sanat akımı nedir?

Sanatta görüş, duyuş, anlayış bakımından yenilikler ortaya koyan, farklılık gösteren harekete "sanat akımı" denir. Başka bir deyişle, belli bir zamanda aynı sanat anlayışına sahip bir şekilde üretim yapmış sanatçılar, aynı sanat akımındandır denilebilir. Kübizm, sürrealizm, empresyonizm gibi birçok farklı sanat akımı vardır.

Güncel sanat nedir?

Halen hayatta olan sanatçılar tarafından gerçekleştirilen sanatsal üretilere denir. Güncel sanat sadece belirli bir grup, tarz, sanat akımı ya da teknikle bağlantılı değildir, basitçe günümüze ait sanatı ifade eder.

Modern sanat nedir?

Klasik sanatın getirdiği katı sanat kurallarını reddeden bir sanat dönemidir. Genellikle 1880'lerden 1960-70'lere kadar olan dönemi kapsadığı kabul edilir.

Figür nedir?

Resim ve heykel sanatlarında; çizilen, şekillendirilen ya da betimlenen varlıkların biçimidir.

Figüratif sanat nedir?

Figüratif sanat; doğada mevcut nesnelere betimleyen sanat eserlerini tanımlamak için kullanılan sanat terimidir. Figürleri net biçimde görebildiğimiz resim ve heykeller örnek olarak gösterilebilir. Soyut sanatın tersi olarak kabul edilir.

Soyut sanat nedir?

Soyut sanat; genel anlamıyla doğada var olan gerçek nesnelere betimlemek yerine, biçimler ve renklerin, temsili olmayan veya öznel kullanımı ile yapılan sanata denir. Nonfigüratif (figüratif olmayan) sanat terimiyle aynı anlamda kullanılır. Gerçek biçimleri sadeleştirilmiş veya değiştirilmiş halleriyle imgelere indirgeyen sanatı tanımlar.

Soyutlama nedir?

Somut bir kavramı soyut hale getirme, sadeleştirme, basitleştirme. Örneğin; bir dağ ve deniz manzarası soyutlanarak sadece birkaç renk ve desene indirgenebilir.

Soyut dışavurumculuk nedir?

Soyut dışavurumculuk veya resimsel soyutlama; 1940'ların ortalarında New York'ta ortaya çıkan, ressamın gerçek nesnelere temsilini yer vermeden kendilerini sadece renk ve şekillerle ifade ettikleri bir tür soyut sanattır. Etel Adnan'ın resimleri de bu akıma örnek gösterilebilir.

Renk gamı nedir?

İnsan gözüyle görülebilen tam renk yelpazesidir.

Renk paleti nedir?

Renk paletleri birçok farklı renk arasından birbirleriyle en uyumlu renklerin bir araya gelmesiyle oluşturulur. Birçok sanatçının; kullanmayı çok sevdiği ve sık sık kullandığı renkler yani kendilerine özgü renk paletleri vardır.

Kontrast nedir?

Kontrast, bir nesneyi ayırt edilebilir kılan parlaklık veya renkteki farktır. Gerçek dünyanın görsel algılanmasında, kontrast, nesnenin ve aynı görüş alanı içindeki diğer nesnelere renk ve parlaklığındaki farkla belirlenir.

Akordiyon kitap (Leporello) nedir?

Müzik aleti olan akordiyona benzer şekilde katlanarak yana doğru açılan sayfalardan oluşan defter /kitap türüdür. Etel Adnan ve birçok başka sanatçı, Leporello adı da verilen bu akordiyon formu eserlerden üretmektedir.

"... klasik bir tuval üzerine yapılan bir manzara resmi, konusunu, deyim yerindeyse, dondururken, bu akordiyonvari kitapların içinde açılıveren bir manzara, örneğin ilk iki sayfası açılıp son iki sayfası ile üst üste getirilince, değişik biçimlerde görülebilir..." - Etel Adnan

Ufuk çizgisi nedir?

Ufuk çizgisi; gök ile yer ya da deniz düzeyini hayali olarak ayıran çizgidir. Gerçek ufuk genel olarak, ağaçlar, dağlar ve binalarla örtüldüğü için gök ile yerin birbirini kestiği bu noktalara görünür ufuk denir.

Ana hat nedir?

Çizim ya da resimde ana hat, detaylara girmeden sade ve genel bir görünüm elde etmek için kullanılan çizgilerdir.

Görsel şiir ve şiirsel resim ne anlama gelir?

Şiir de resim de insanların üzerinde çeşitli duygular uyandırmayı amaçlar. Görsel şiir; sanat öğeleri ile edebi bir sanat türü olan şiirin bir araya gelmesi olarak özetlenebilir. Şiirin dize ve mısralarının, resmin içerisine yerleştirilmesiyle veya belli birer desen ve form oluşturacak şekilde düzenlenmesiyle oluşturulur. Şiirsel resim ise; resimdeki renkler ve şekiller aracılığıyla, sözcük olmaksızın adeta şiir gibi anlamlı bir tasarım oluşturmaya verilen addır.

"Belki de ilk olarak edebiyat eğitimi aldığım ve şiire olan yoğun ilgimden dolayı sanat alanında desen, suluboya ve kâğıt üzerine işler beni hep çekti." - Etel Adnan

ESERLER

Uydular 21 (2020)

Sanatçının Uydular serisinden "Uydular 21" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Bu eser neye benziyor, size neyi hatırlatıyor?
- Dünya'nın doğal uydusunu biliyor musunuz?
- Dolunay zamanında Ay'ı hiç incelediniz mi, yüzeyinde nasıl şekiller gözlemlediniz?
- Başka gezegenlerin de uyduları olabilir mi?
- Güneş tutulması ne demektir?
- Birden çok uydusu olan gezegenler var mıdır?

Uydular 21, 2020

Tuval üzerine yağlı boya

33 x 22 cm

© Etel Adnan

İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

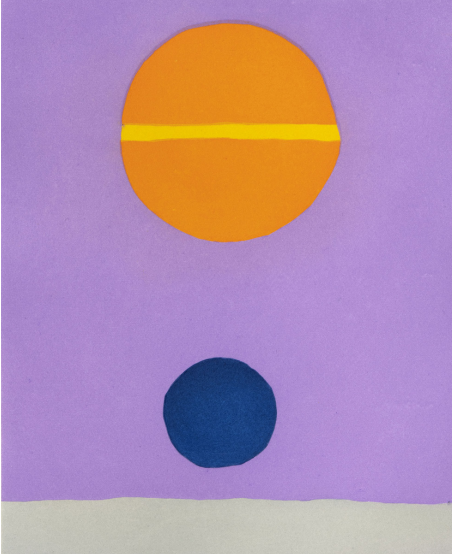
Sorular

1. Yapay uydu - doğal uydu nedir?
2. İlk yapay uydu hangisidir?
3. Güneş sistemindeki gezegenlerde toplam kaç uydu bulunur?
4. Uzaya gönderilen yapay uyduların işlev ve görevleri nelerdir?
5. Yörünge nedir?

Cevaplar

1. Yapay uydular, insanların geliştirip Dünya'nın veya başka gezegenlerin yörüngesine yerleştiği uydulardır. Bu uydular genellikle yarı-bağımsız bilgisayar kontrollü sistemlerdir. Uydu, bir gezegenin ya da başka bir uydunun etrafında belirli bir yörüngede dönen gök cisimidir. Yapay uydulardan ayırmak amacıyla doğal uydu olarak da adlandırılırlar.
2. İlk yapay uydu 1957'de uzaya fırlatılmış olan Sputnik 1'dir.
3. Güneş sisteminde, Güneş ve çekim etkisi altında kalan sekiz gezegen ile onların bilinen 150 uydusu, beş cüce gezegen ile onların bilinen sekiz uydusu bulunmaktadır.
4. Uzaya gönderilen binlerce uydunun farklı işlev ve görevleri bulunur. Hava durumu tahmini, haberleşme, yayıncılık, bilimsel araştırma, dünyada seyir halindeki araçların yön bulmasını sağlayan navigasyon, askeri amaçlar, dünyayı gözlemek bunlardan başlıcalarıdır.
5. Bir gök cisminin bir diğerinin kütle çekimi etkisi altında izlediği yola yörünge adı verilir.

Ayın Ağırlığı V (2019)

Ayın Ağırlığı V, 2019
Gravür
35 Edisyon
48 x 38 cm
© Etel Adnan
İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Ayın Ağırlığı V" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Bu eser neye benziyor, size neyi hatırlatıyor?
- Bu resimde kullanılan renkler sizde nasıl hisler uyandırıyor?
- Siz olsanız bu resimde hangi renkleri kullanırdınız?
- Sizce bu resimde Ay hangisi, neden?
- Ay'da yaşasanız nasıl olurdu, hiç düşündünüz mü?
- Ay üzerinde çok daha hafif hissedebilir ve çok yükseğe zıplayabilirsiniz, Dünya'da da yerçekimi böyle olsaydı neler yapardınız?

Sorular

1. Dünya'nın doğal uydusu nedir?
2. Eğer Ay olmasa ne olurdu?
3. Dünya'nın uydusu Ay'dan iki tane olsa ne olurdu?
4. Krater nedir?
5. Ay'ın hep aynı yüzünü mü görürüz?

Cevaplar

1. Ay, Dünya'nın tek doğal uydusudur. Güneş sistemi içinde beşinci büyük doğal uydudur. Dünya ile Ay arasında ortalama uzaklık 384.403 km'dir.
2. Eğer Ay olmasaydı ve Dünya bugün de uzak geçmişte olduğu gibi kendi etrafında çok hızlı bir biçimde dönüyor olsaydı, büyük ihtimalle atmosferde şiddetli rüzgârlar ve fırtınalar oluşurdu. Ay'ın bir diğer önemli etkisi Dünya'nın eksen eğikliğini sabitlemesidir. Çünkü Ay, Dünya'nın diğer gezegenlerin etkisiyle aşırı yalpalamasını önüyor ve gezegenin eksen eğikliğini yaklaşık 23,5 derecede sabitliyor.
3. Dünya'nın iki Ay uydusu olsa parlak ışık bazı canlıların soyunun tükenmesine yol açardı. Muhtemelen bu da Dünya'nın biyolojik dengesini bozardı. Dünya'nın iki uydusu olsaydı gelgit etkisi çok daha güçlü olurdu. Bu da okyanus kıyısındaki birçok yerleşimin sular altında kalmasına ve dolayısıyla o bölgelerde yerleşim ve canlı yaşamının olmamasına sebep olurdu. Deprem ve tsunamiler artar, dünyanın dönüşü yavaşlar ve günler çok daha uzardı.
4. Ay'ın yüzeyine gök cisimlerinin çarpması sonucu oluşmuş birçok krater bulunur. Çapı 1 km'den büyük yaklaşık yarım milyon krater Ay yüzeyine göktaşlarının ve kuyruklu yıldızların çarpışması sonucu oluşmuştur.
5. Ay, Dünya'nın yörüngesinde eş zamanlı olarak dönmektedir, yani her zaman aynı yüzü Dünya'ya dönüktür.

Gezegen 28 (2020)

Gezegen 28, 2020
(Gezegenler serisinden)
Tuval üzerine yağlı boya
33,5 x 22,5 cm
© Etel Adnan
İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Gezegen 28" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Bu eser neye benziyor, size neyi hatırlatıyor?
- Sizce bu resimde kahve fincanı neyi anlatıyor olabilir?
- Resimde kullanılan renk ve tonların, sizde uyandırdığı duygular neler?
- Başka gezegenlerde yaşam olabilir mi? Olsaydı nasıl canlılar yaşardı?
- Tüm gezegenler insanlar için yaşanabilir olsaydı hangisinde yaşamak isterdiniz, neden?
- Kendi gezegeninizi hayal etseniz, orası nasıl bir yer olurdu?

Sorular

1. Güneş sistemi nedir?
2. Güneş sisteminde kaç gezegen vardır, adları nedir?
3. Bir gök cisminin gezegen olarak sınıflandırılabilmesi için gereken üç koşul nedir?
4. Kuyruklu yıldız nedir?
5. Astronomi nedir ve neye yarar?

Cevaplar

1. Güneş sistemi, Güneş ve çekim etkisi altında kalan gezegenler ile onların uyduları ve milyarlarca küçük gök cisminden oluşur.
2. Güneş sisteminde sekiz gezegen vardır. Merkür, Venüs, Dünya, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs ve Neptün.
3. Bir gök cisminin gezegen olması için gerekenler: Güneş etrafında bir yörüngesi olmalı, kütle çekimi onu bir küreye dönüştürebilecek düzeyde olmalı ve yörüngesini diğer gök cisimlerinden temizlemiş olmalı.
4. Aslında kuyruklu yıldızlar, ne kuyruklu birer cisim ne de yıldızdır. Bu isim onlara çağrıştırdıkları şekil sebebiyle verilmiştir. Güneşe yaklaştıkça eriyen, bu nedenle yörüngesi boyunca kuyruğa benzer gaz ve tozdan izler bırakan gök cisimleridir.
5. Astronomi, kökenleri, evrimleri, fiziksel ve kimyasal özellikleri ile gök cisimlerini açıklamaya çalışmak üzere gözleyen bilim dalıdır. Platon'un deyişiyle; "Astronomi ruhu yukarı bakmaya mecbur eder ve bizi bu dünyadan alıp bir başkasına götürür"

Sarı, Kırmızı, Mavi ve Yeşil (yak. 1960)

Sarı, Kırmızı, Mavi ve Yeşil, yak. 1960
Kâğıt üzerine mürekkep ve sulu boya
16,2 x 12 cm
© Etel Adnan | Özel koleksiyon
İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Sarı, Kırmızı, Mavi ve Yeşil" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Bu eser neye benziyor, size neyi hatırlatıyor?
- Eserdeki renkleri, şekilleri ve çağrıştırdıklarını düşündüğünde aklına neler geliyor?
- Bu eserdeki en baskın renk sizce hangisi?
- Sanatçı bu resmi hangi malzemeyle yapmış olabilir?
- Sanatçının ağaç figürünü çizerken, malzeme olarak mürekkebi tercih etmesinin sebebi ne olabilir?
- Resme baktığınızda aklında nasıl bir yer canlanıyor?

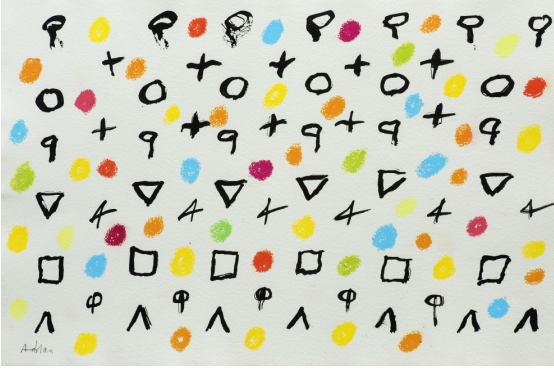
Sorular

1. Sanat eserlerinde kullanılan ağaç motifleri genelde neyi simgeler?
2. Mürekkep nedir? Neye yarar?
3. Mürekkep ne zaman ve kimler tarafından icat edilmiştir?
4. Amaçlarına göre mürekkepler kaç'a ayrılır?
5. Kontrast nedir?

Cevaplar

1. Ağaç temelde; yaşamın, canlılığın, ölümsüzlüğün, bolluğun, bereketin, umudun, doğurganlığın, üremenin, sağlığın ve sıhhatin sembolü olarak karşımıza çıkar.
2. Mürekkep çeşitli renklendirici ya da boyalar kullanılarak üretilmiş akışkan bir maddedir. Fırça ya da kalem yardımıyla bir yüzeyi boyamak ya da yazı yazmak için kullanılır.
3. Mürekkep çeşitli renklendirici ya da boyalar kullanılarak üretilmiş akışkan bir maddedir. Mürekkeplerin ilk örnekleri günümüzden 4500 yıl öncesinde Çin'de icat edildiği düşünülen siyah renkli yazı mürekkepleridir. İlk mürekkep fabrikasını 1818 yılında Fransız matbaacısı Pierre Lorilleux kurmuştur.
4. Yazma amaçlı ve baskı amaçlı mürekkep olmak üzere ikiye ayrılır. Kitap, gazete, dergi, paketler, kutular, paralar, pullar, afiş ve broşürler üzerinde bulunan yazı ve resimlerin hemen hepsi baskı amaçlı mürekkeplerle hazırlanmıştır. Dolmakalem veya tükenmez kalem içine konulan mürekkeplere ise yazma amaçlı mürekkep denir.
5. En basit anlamıyla birlikte kullanılan renklerdeki karşıtlık/zıtlık durumudur. Başka bir deyişle; bir nesneyi ayırt edebilmek için renk çeşitliliğinin, farkının ve parlaklık derecesinin belirlenmesidir. Etel Adnan; bu eserinde, koyu siyah mürekkep ile yumuşak tonlarda renkli sulu boya kullanmış, dolayısıyla kontrast oluşturmuş.

Muazzam Bir Gök bilimci IV (2016)

Sanatçının "Muazzam Bir Gök bilimci IV" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

Muazzam Bir Gök bilimci IV, 2016

Kağıt üzerine pastel ve mürekkep

30 x 46 cm

© Etel Adnan

İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

- Bu eser neye benziyor, size neyi hatırlatıyor?
- Eserin adı ve eserde gördükleriniz arasında nasıl bir ilişki kurabilirsiniz?
- Gök bilimci olmak ve gezegenler keşfetmek ister miydiniz?
- Sizde bu eserin uyandırdığı hisler neler? Sanatçının renk seçiminin, böyle hissetmeniz üzerinde etkisi olabilir mi?
- Kendi gökyüzünüzü/uzayınızı, resmetseniz hangi renkleri ve şekilleri kullanırdınız?
- Sanatçının mürekkep kullanarak çizdiği semboller size neleri çağrıştırıyor?

Sorular

1. Gök bilim nedir?
2. Gök bilimci nedir, neyle uğraşır?
3. Astronom - Astronot arasındaki fark nedir?
4. Teleskop nedir?
5. Galileo Galilei kimdir?
6. Sanatçının renkli pastel boya ve siyah mürekkep kullanarak yarattığı renk karşıtlığına ne ad verilir?

Cevaplar

1. Gök bilim aslında daha önce de öğrendiğimiz astronomi ile eş anlamlıdır; kökenleri, evrimleri, fiziksel ve kimyasal özellikleri ile gök cisimlerini açıklamaya çalışan bilim dalıdır. Platon'un deyişiyle; "Astronomi (yani gök bilim) ruhu yukarı bakmaya mecbur eder ve bizi bu dünyadan alıp bir başkasına götürür."
2. Adından da anlaşılacağı gibi gök bilimci yani astronom; gök bilimiyle uğraşan, uzayı ve gökyüzü hareketlerini inceleyip bilimsel araştırmalar yapan bilim insanıdır.
3. Astronom gök bilimci anlamına gelirken; astronot (kozmonot ya da uzay insanı) uzay çalışmalarına katılmak üzere eğitilen ve özel kıyafetler giyerek uzaya giden kişidir.
4. Kısaca teleskop; içerisinde bulunan mercekler sayesinde çok uzakta bulunan cisimleri yakınlara getirip incelememizi sağlayan, dürbüne göre daha büyük aletlere denir.
5. Galileo Galilei (1564-1642) çok ünlü bir İtalyan gök bilimcidir. Teleskop kullanılarak yapılan teleskobik astronominin kurucularından sayılır. Venüs'ün evrelerinin teleskobik kanıtını yapmış, Jüpiter'in en büyük dört uydusunu keşfetmiş ve Güneş lekelerinin analizini yapmıştır.
6. Kontrast.

Kalimat II (2015)

Kalimat II, 2015

Leporello, kâğıt üzerine mürekkep, lavi, sulu boya, nar suyu
25 x 12,5 cm (açık: 25 x 444 cm)

© Etel Adnan

İzniyle : Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Kalimat II" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Esere baktığınızda neler görüyorsunuz?
- Sayfalara baktığımızda sanatçının sayfalar üzerine hangi malzemelerle çalıştığını görüyorsunuz?
- Yolculuğa çıkmayı sever misiniz? Yolculuğa çıktığınızda yanınızda kimler olsun istersiniz?
- Gezdiğiniz yerler hakkında notlar almayı seviyor musunuz? Belki defterinize, belki tabletinize...
- Sayfaları akordiyon şeklinde açılan boş bir defteriniz olsa üzerine neler çizmek veya yazmak isterdiniz?
- Gezinlerin not defterleri olur. Bunları daha sonra kitaba dönüştürebilirler. Peki siz daha önce gezi kitabı okudunuz mu? Okuduysanız paylaşınız.

Sorular

1. Leporello nedir?
2. Akordiyon nedir?
3. Körük nedir?
4. Akordiyon kitabı diğer kitaplardan ayıran özellik nedir?

Cevaplar

1. Sanatçıların yaptığı akordiyon defterlere leporello denir.
2. Kemeriyile omuza asılarak, üstündeki sıra sıra düğmelere ya da tuşlara basıp içindeki metal dilcikleri titretip ses çıkartmak yoluyla çalınan, körüklü bir enstrüman.
3. Kimi araçların, açılıp kapanabilecek biçimde, üst üste katlanmış bölümüdür. Bazı müzik araçlarında da hava vermeye yarayan, el veya ayakla işletilen körükler bulunur.
4. Akordiyon kitap duvara asılmak için tasarlanmamıştır, bir resim gibi bir çekmeceye ya da bir kitap gibi bir kitaplığa konulabilir. Aynı şekilde, tüm sayfaları yan yana, aynı anda görebilmemiz onu diğer kitaplardan ayıran temel özelliklerindedir.

Tamalpaıs Dağı II (2019)

Tamalpaıs Dağı II, 2019

Seramik

223,3 x 208,4 cm

© Etel Adnan

İzniyle : Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "Tamalpaıs Dağı II" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Esere baktığınızda neler görüyorsunuz?
- Mümkün olsa, hangi dağın zirvesine çıkmayı istersiniz?
- Bir dağın zirvesinden aşağıya bakmak nasıl olurdu?
- Evinizdeki fincanların, tabakların hangi malzemeden yapıldığını biliyor musunuz?
- Evinizdeki fincanların, tabakların desenlerine daha önce dikkat ettiniz mi? Nasıl figürler var?

Sorular

1. Bu eser nasıl bir malzemeden yapılmış olabilir?
2. Porselen nedir?
3. Seramik nedir?
4. Seramik ve porselen arasındaki fark nedir?
5. Dağlar nasıl oluşur?
6. Dünyanın en yüksek dağı hangisidir ve nerededir?
7. Tamalpaıs Dağı'nı hiç duymuş muydunuz, nerede olabilir?

Cevaplar

1. Öğrencinin kendi cevabı. (Seramik)
2. Porselen, sadece doğal kaynaklı ham maddelerden üretilen bir maddedir. Beyazlığını kullandığı boyalardan değil, kullandığı ham maddelerden alır.
3. Seramik kilin fırınlanmış ve sertleşmiş halidir.
4. Seramik, killi toprağın ısıtılması ve sertleştirilmesi işlemlerinden elde edilen inorganik bir malzemedir. Porselenin killi de topraktan elde edilir fakat seramiğe göre çok daha yüksek sıcaklıkta sertleştirilir. Seramik mat ve donuktur, porselen ise açık, şeffaf ve yarı saydamdır.
5. Dağ temel olarak toprak ve kaya malzemelerinden oluşur. Dağ oluşumuyla ilgili olarak, dünyanın en dış tabakası ya da yerkabuğu altı tektonik plakadan oluşur. İki levha birbiriyle birlikte hareket ederken ya da çarpıştığında geniş araziler yükseltilir ve dağların oluşmasına neden olur.
6. Himalaya Dağları, dünyanın en büyük ve en yüksek sıradağları arasında zirveyi çeker. Asya'nın orta güney kısmında, doğu batı doğrultusunda uzanır. Dünyanın en yüksek zirvesi Everest'i (8.848 m) içine alır. Everest Dağı, dünyanın deniz seviyesi üzerindeki en yüksek dağdır. Himalayalarda, yaklaşık 28 derece kuzey enlemi ile 87 derece doğu boylamında, Çin-Nepal sınırı üzerinde yer alır. Çin ve Nepal'in 2020'de kabul ettiği resmi verilere göre dağın şu anki yüksekliği 8.848 metredir.
7. Tamalpaıs Dağı, Amerika Birleşik Devletleri'nde Kuzey Kaliforniya Sahil Sıradağları'nın bir parçası olan Marin Tepeleri'nin en yüksek zirvesidir. Şu anda bir radar kubbesinin bulunduğu Batı Zirvesi'ndeki yükseklik, 2.560 fit (780 m) ile 2.580 fit (786 m) arasındadır. 23

İlkbahar Akrobasisleri (1967-70/2015)

İlkbahar Akrobasisleri, 1967-70/2015

Yün dokuma

Edisyon: 3 + 1 AP - Ed. 1/3

160 x 200 cm

© Etel Adnan

İzniyle: Galerie Lelong & Co. Paris

Sanatçının "İlkbahar Akrobasisleri" isimli eserini inceliyoruz.

Bak ve yorumla

Bu bölümde öğrencilerinizle eser hakkında sohbet edebileceğiniz açık uçlu soruları paylaşıyoruz. Öğrencinin esere ilk baktığında kendisinde neler uyandırdığını öğrenmek ve eserin konusu hakkındaki tahminlerini duymak için sorulardan yararlanabilirsiniz.

- Esere baktığınızda neler görüyorsunuz?
- Eserin ismi ne anlama geliyor, size ne çağrıştırıyor?
- Bu duvar halısında kullanılan renkler sizce eserin adıyla uyumlu mu?
- Eserde kullanılan renkler ve tonlar sizde hangi duyguları uyandırıyor?
- Evimizdeki halılar nerede bulunuyor? (Yerde, duvarda asılı vs.)

Sorular

1. Bu eser nasıl bir malzemeden yapılmış olabilir?
2. Halılar nasıl yapılır?
3. İlk halı ne zaman, kimler tarafından dokunmuştur?
4. Duvar halısı nedir?
5. Goblen nedir?
6. Goblen sanatı ne zaman, nerede ortaya çıkmıştır?

Cevaplar

1. Yün iplikle yapılmıştır.
2. Halı; atıklarının atılmasından sonra (arka iplikleri) üzerine desene göre istenilen hav yüksekliğinde iplerin geçirilerek düğümlemesi ile yapılan ev içinde ve genellikle yer örtüsü olarak kullanılan eşyadır. Bazı evlerde de duvarda görülür. Halının kökü Anadolu Selçuklu Devletinden gelmiştir.
3. Dünyada bilinen ilk halılar Orta Asya'da Türkler tarafından dokunmuştur. Bu halıların günümüze kadar ulaşabilmiş en eski örneğinin MÖ 6-5. yüzyıllarda yapılmış olduğu ve hâlen Leningrad Müzesi'nde saklandığı bilinmektedir. Bu halı Pazırık Halısı olarak bilinmektedir.
4. Duvara asmak üzere dokunmuş, üzerinde genellikle resim işlenmiş olan ince halıdır.
5. Goblen, bir kumaş üzerine renkli iplerin iğneyle işlenerek resim oluşturulması sanatıdır. Goblen ya da diğer adı ile gobelin; genellikle resmin baskı yolu ile kumaşa aktarılacak ve noktaları sayılabilir bir kumaş üzerine tek yönlü işleme tekniği uygulanarak yapıldığı bir işleme sanatıdır.
6. Kralların sanatı olarak da bilinen goblen, temeli 17. yüzyılda Fransa'ya dayanır. 17. yüzyıl Avrupa saraylarının halılarında, koltuk ve perdelerinde, duvar süslemelerinde goblen sanatı sıkça kullanılmıştır. Goblen sanatının Türkiye'ye gelmesi, 19. yüzyıla rastlar. Geleneksel Türk el sanatları açısından bakıldığında etamin veya kanaviçe işlemeye karşılık gelir. Etamin ve kanaviçede ilmekler çarpı şeklinde (X) atılırken, goblende kullanılan yarım çarpıdır (∟). Günümüzde, oldukça değerli bir el işi sanatıdır. Eserin değeri, ilmek sayısına, kumaşın ebadına ve ipliğin kalitesine göre belirlenir.

Etkinlik Önerisi 1

Mekân: Pera Müzesi, 3. Kat

Sergi: Etel Adnan, İmkânsız Eve Dönüş

İlgili Alanlar: Sanat

Yaş Grubu: 7-12

Araç-Gereç: Resim kâğıdı, sünger, makas, tüp şeklinde akrilik ya da guaj boya, fırça, su kabı, su

Kazanım: Sergide yer alan eserleri tanımak ve öğrenmek, el-göz koordinasyonunu, hayal gücü ve yaratıcılığı geliştirmek.

Süreç:

Kâğıtlarla Silüet

Öğrencilerle görmekten keyif aldıkları manzaralarla ilgili sohbet edilir, Etel Adnan'ın resimlerindeki manzaraların nasıl yerler olabileceği hakkında düşünülür ve sınıfla paylaşılır. Ardından resim kâğıtları dağıtılır ve manzarada bulunması istenilen renklerden boyalar resim kâğıdının üst kısmından alt kısmına doğru 3-4 cm arayla damlatılır. (Örnek: turuncu boyadan birinci sıra, sarı boyadan ikinci sıra, mavi boyadan üçüncü sıra) Damlatılan boyaların sünger yardımıyla kâğıda yayılması sağlanır. Yeni bir resim kâğıdı dağ ya da deniz formu oluşturacak şekilde dalga formunda yırtılır. Yırtılarak oluşturulan dalga formu kâğıt üzerine yerleştirilir ve süngere farklı renkte boya alınarak süngerle dalga formu üzerinden geçilir. Bu işlem tekrarlanarak farklı renk katmanları ya da aynı renkten birden çok katman oluşturulabilir. Katmanlar oluşturulduktan sonra fırça yardımıyla manzaraya çizimle eklemeler yapılabilir ve resim tamamlanır.

Etkinlik Önerisi 2

Mekân: Pera Müzesi, 3. Kat

Sergi: Etel Adnan, İmkânsız Eve Dönüş

İlgili Alanlar: Sanat

Yaş Grubu: 7-12

Araç-Gereç: Resim kâğıdı, akrilik ya da guaj boya, rulo fırça, streç film, makas, tahta çubuk

Kazanım: Sergide yer alan eserleri tanımak ve öğrenmek, el-göz koordinasyonunu, hayal gücü ve yaratıcılığı geliştirmek.

Süreç:

Parlak Renklerden Soyut Şekiller

Soyut resimle ilgili bilgi verilir, öğrencilerle Etel Adnan'ın resimlerindeki desenlerin ve renklerin ne ifade ettiği düşünülür, hayal güçlerini kullanarak düşüncelerini ifade etmeleri istenir. Ardından resim kâğıtlarının üzerine çeşitli renklerdeki boyalar tahta çubuk yardımıyla damla ya da çizgi şeklinde sürülür. Streç filminden resim kâğıdının tamamını kaplayacak büyüklükte bir parça kesilir, streç film parçası dikkatlice kâğıdın üzerine yerleştirilir. kâğıt ve streç film arasında kalan boyalardan desenler oluşturmak için rulo fırça ile streç filmin üzerinden geçilir. Rulo fırçanın hareketi ile boyalar yayılır ve soyut desenler oluşturur. Streç film kâğıdın üzerinden kaldırılır, istenirse fırça ile resim kompozisyonuna eklemeler yapılabilir. Tamamlanan çalışma kurumaya bırakılır.

KAZANIMLAR

Anaokulu Grupları

Kazanımlar

Bilişsel Gelişimle İlgili Kazanımlar

- (1) Nesne/durum/olaya dikkatini verir.
- (2) Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.
- (3) Algıladıklarını hatırlar.
- (5) Nesne veya varlıkları gözlemler.
- (6) Nesne veya varlıkları özelliklerine göre eşleştirir.
- (12) Geometrik şekilleri tanır.
- (15) Parça-bütün ilişkisini kavrar.
- (17) Neden-sonuç ilişkisi kurar.
- (18) Zamanla ilgili kavramları açıklar.

Dil Gelişimiyle İlgili Kazanımlar

- (6) Sözcük dağarcığını geliştirir.
- (10) Görsel materyalleri okur.

Sosyal ve Duygusal Gelişimle İlgili Kazanımlar

- (3) Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.
- (5) Bir olay veya durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.
- (13) Estetik değerleri korur.
- (14) Sanat eserlerinin değerini fark eder.

Motor Gelişimle İlgili Kazanımlar

- (3) Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.
- (4) Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

İlkokul Grupları

Kazanımlar

Öğrenme Alanları	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
Kültürel Miras	G.1.2.1. Sanatın, kültürün bir parçası olduğunu fark eder.	G.2.2.2. Sanat eserlerindeki farklı kültürlere ait motifleri inceler. HB.2.5.6. Yakın çevresindeki kültürel miras öğelerini araştırır.	G.3.2.1. Sanat eserleri ile geleneksel sanatların farklı kültürleri ve dönemleri nasıl yansıttığını açıklar.	G.4.2.5. Görsel sanat alanındaki meslekleri söyler.
Sanat Eleştirisi ve Estetik	G.1.3.2. Sanat eserinin biçimsel özelliklerini söyler. G.1.3.3. Sanat eserleri arasındaki farklılıkları açıklar.	G.2.3.1. Sanat eserinin konusunu söyler.	G.3.3.1. Yerel kültüre ait motifleri fark eder. G.3.3.4. İncelediği sanat eseri hakkındaki yargısını ifade eder.	G.4.3.3. Estetik tercihlerin kişilere göre nasıl değiştiğini ifade eder.

Ortaokul Grupları

Kazanımlar

Öğrenme Alanları	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Kültürel Miras	<p>G.5.2.1. Yerel kültüre ait motifleri açıklar.</p> <p>G.5.2.3. Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları söyler.</p> <p>G.5.2.5. Kullanılan sanat malzemeleri ile görsel sanat alanındaki meslekleri ilişkilendirir.</p>	<p>G.6.2.1. Bir sanatçının eserlerinde seçtiği konuyu, kullandığı malzeme ve tekniği açıklar.</p> <p>G.6.2.3. Toplumda geleneksel sanatların rolünü açıklar.</p>	<p>G.7.2.1. Sanat eserlerindeki üslupları açıklar.</p>	
Sanat Eleştirisi ve Estetik	<p>G.5.3.2. Seçilen sanat eserinin görsel özelliklerini analiz eder.</p> <p>G.5.3.3. Seçilen sanat eserinin içeriğini yorumlar.</p> <p>G.5.3.4. Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder.</p>	<p>G.6.3.1. Sanat eserini tanımlarken, çözümlerken, yorumlarken ve yargılarken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.</p> <p>G.6.3.2. Sanatçının eserinde yansıttığı duygu ve düşünceleri açıklar.</p> <p>G.6.3.6. Sanat eserinin hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar.</p>	<p>G.7.3.1. Sanat eserinde ele alınan tema, konu ve sembolleri tanımlar.</p> <p>G.7.3.2. Sanat eserini değerlendirmek için sanat eleştirisi yöntemini kullanır.</p> <p>G.7.3.5. Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler.</p>	<p>G.8.3.7. Popüler kültürün günümüz görsel sanatlarına etkisini açıklar.</p>

SUNA VE İNAN
KIRAÇ VAKFI